Hart voor Brabant

Gezondheid telt!

Productenboek 2011

GGD Hart voor Brabant

Inleiding en toelichting

Programma's

De producten en diensten van de GGD Hart voor Brabant zijn onderverdeeld in programma's:

1. Zicht op gezondheid (onderzoek en beleidsadviezen)
2. Jeugd, gezin en school
3. Leefstijl (preventieactiviteiten en publieksinformatie)
4. Infectieziektebestrijding
5. Geestelijke gezondheid en crisisaanpak
6. Gemeente en GGD

Activiteiten

De activiteiten zijn ondergebracht in

1. Het basispakket: de wettelijk verplichte taken uit de Wet publieke gezondheid, bepaald aan de hand van landelijke richtlijnen. Het pakket geldt voor alle gemeenten en wordt betaald uit een bijdrage per inwoner.
   De activiteiten die de GGD uitvoert voor alle gemeenten, zitten in het uniform deel van het basispakket. Binnen het basispakket is er ook ruimte voor lokale accenten; daarbij gaat het er niet om òf ze worden uitgevoerd, want dat is wettelijk verplicht. Het gaat om het hóe: voor welke doelgroepen, binnen welke thema's en met welke methodes. Over die accenten overlegt de gemeente met de GGD en stelt ze dan vast.
   Wil een gemeente meer dan het basispakket, dan kan zij kiezen voor plustaken.
2. De plustaken: de diensten die een gemeente (of een andere klant) afneemt boven/buiten het basispakket.
   Als alle gemeenten collectief een plustaak willen afnemen, worden de kosten ook deel van de inwonersbijdrage.

Zicht op gezondheid

1.1 Gezondheidsmonitors en toekomstverkenningen	
Omschrijving	Voorzien in informatiebehoefte gemeenten (raad, college, ambtenaren) voor het vraaggericht en evidence-based werken in de publieke gezondheid.

Basispakket uniform

Gezondheidsmonitor

Integraal inzicht in de (ontwikkeling van de) gezondheid van de bevolking (per doelgroep) en de gezondheid beïnvloedende factoren.

- *Kernbevindingen per gemeente*: de belangrijkste indicatoren en de verschillen tussen de gemeente en haar regio.
- *Adviesgesprek per gemeente*: een aanbod voor een gesprek waarin de GGD de belangrijkste bevindingen toelicht en de gemeente desgewenst ondersteunt bij de vertaling hiervan naar het gezondheidsbeleid.

Regionaal Kompas Volksgezondheid

Op de website www.regionaalkompas.nl staat per gezondheidsthema beschreven:

- epidemiologische aspecten van het thema;
- landelijk beleid en beleidsopties voor gemeenten;
- beste interventies (effectieve en/of aanbevolen);
- huidig aanbod interventies in de regio.

Het Regionaal Kompas richt zich (vooral) op de thema's die raken aan het lokale gezondheidsbeleid en het rijksbeleid.

Regionale Volksgezondheids-toekomstverkenning

Samenvattend rapport inclusief regionale kernboodschappen. Onderbouwing en beschrijving van de belangrijkste conclusies over de gezondheid en de gezondheid beïnvloedende factoren en de betekenis voor het regionaal gezondheidsbeleid.

Kernboodschappen voor lokaal beleid

Integraal inzicht in de (ontwikkeling van de) gezondheid van de bevolking en de gezondheid beïnvloedende factoren.

- *Boekje met kernboodschappen voor lokaal beleid*: onderbouwing en beschrijving van de belangrijkste conclusies rond de gezondheid en de gezondheid beïnvloedende factoren in de gemeente en de betekenis voor het lokaal gezondheidsbeleid.
- *Adviesgesprek per gemeente*: zie boven.
- *Presentatie per gemeente*: een aanbod voor een presentatie van de lokale kernboodschappen in bijvoorbeeld een raadscommissie.

1.1 Gezondheidsmonitors en toekomstverkenningen

Verstrekken gezondheids-informatie

Gemeenten of anderen krijgen antwoord op deelvragen naar aanleiding van databronnen van de gezondheidsmonitors.

GGD Gezondheids-atlas

Op de website www.ggdgezondheidsatlas.nl staan alle gegevens van de Gezondheidsmonitor Hart voor Brabant (én die van de andere GGD'en in Brabant en Zeeland) in een geografisch digitaal informatiesysteem.
Zo kunnen de gemeenten en anderen on line over de meest actuele gezondheidsinformatie beschikken. De gebruiker kan zelf tabellen, kaartjes, profielen en grafieken samenstellen van de door hem geselecteerde onderwerpen, gemeente(n) en regio's.

Plustaken

Aanvullende modules/vragen gezondheidsmonitors

Gemeenten kunnen de wens hebben om op meer onderwerpen inzicht te krijgen dan de reguliere vragen in de gezondheidsmonitor. Dit vraagt om het toevoegen van aanvullende vragen of modules in een monitor. De producten van de reguliere monitor worden aangevuld met aanvullende conclusies en leiden tot publicaties voor aanvullende onderwerpen.

Aanvullende steekproeven gezondheidsmonitors

Gemeenten kunnen de wens hebben om op kern-, wijk- of buurtniveau uitspraken te kunnen doen over de onderwerpen in de gezondheidsmonitors. Dit vraagt om aanvullende of uitgebreidere steekproeven per monitor. De producten van de reguliere monitor worden aangevuld met conclusies op kern-, wijk- of buurtniveau en leiden tot publicaties per kern/wijk/buurt.

Thematische beleids-rapportage Wmo

Gemeenten voorzien van relevante beleidsinformatie uit de beschikbare onderzoeksgegevens rond het Wmo-beleid of andere thema's.

OGGZ-monitor

Gemeenten zijn onder andere verantwoordelijk voor het signaleren en bestrijden van risicofactoren in de openbare geestelijke gezondheidszorg. Om de doelgroep en de risicofactoren beter in kaart te kunnen brengen onderzoekt de GGD de mogelijkheden voor een OGGZ-monitor. In 2008 zijn er ervaringen opgedaan met een OGGZ-monitor in de gemeente Tilburg en de regio Midden Brabant. In 2010 en 2011 wordt er voor de regio Midden Brabant opnieuw een OGGZ-monitor uitgevoerd (rapportage in 2011), met een verbetering en verdieping ten opzichte van de monitor uit 2008. Via de Academische Werkplaats is een aanvraag gedaan voor subsidiëring van de ontwikkeling van een landelijke OGGZ-monitor.

1.1 Gezondheidsmonitors en toekomstverkenningen

Opstellen onderzoeksplan

Ondersteuning van opdrachtgever bij het uitwerken van een onderzoeksvraag tot een concreet en haalbaar onderzoeksplan. In overleg met opdrachtgever:

- oriëntatie onderzoeksvraag;
- interviewen sleutelfiguren;
- literatuurstudie;
- uitwerken vraagstelling;
- formuleren onderzoeksplan.

Uitvoeren onderzoeksplan

Er zijn meer vormen van onderzoek mogelijk:

- *Prevalentieonderzoek:* onderzoek naar de aard, ernst en omvang van een gezondheidsprobleem.
- *Onderzoek naar determinanten*: onderbouwen van preventieve interventies door inzicht te geven in samenhang tussen gezondheid en de determinanten hiervan.
- *Evaluatieonderzoek*: evaluatieonderzoek van preventieve interventies, beleid en maatregelen.
- *Advisering en begeleiding*: het begeleiden bij en verrichten van eenvoudige analyses voor onderzoeken door gemeenten en derden.

1.2 Ondersteuning lokaal gezondheidsbeleid	
Omschrijving	Ondersteunen van gemeenten bij de beleidsvorming en de regie over het gezondheidsbeleid. Stimuleren evidence based werken in de publieke gezondheid door onderzoek.

Basispakket uniform

Ondersteunen thematische beleids-ontwikkeling	Ondersteunen van gemeenten bij het vertalen van een beleidsprioriteit tot een concreet en haalbaar plan van aanpak door het bieden van deskundigheid en/of vaardigheden om een probleem te verdiepen, doelstellingen te formuleren, oplossingsrichtingen te verkennen en goede oplossingen uit te werken. Onder regie van gemeente: procesbegeleiding, inhoudelijke advisering, gegevensverzameling, penvoering en periodiek overleg. Dit kan alle thema's omvatten van het lokale gezondheidsbeleid.
Ondersteunen ketenvorming/ netwerkontwikkeling preventie	Integrale en programmatische aanpak van preventie is alleen mogelijk als instellingen adequaat samenwerken. Dit kan ook sectoroverstijgend zijn. Zo zijn er op regionaal niveau samenwerkings- en afstemmingsafspraken met de Geestelijke gezondheidszorg, Novadic-Kentron, MEE, de thuiszorginstellingen, Regionale Ondersteuningsstructuur 1e Lijn (ROS) Rose – Phoenix ,etc.
Ondersteuning ketenvorming/netwer kontwikkeling voor regiefunctie OGGZ	Ondersteunen van de regiefunctie van de gemeenten door inhoudelijke- en procesondersteuning. Op verzoek van gemeenten bieden van proces- en/of inhoudelijke ondersteuning bij afstemmings- en samenwerkingsoverleg. Dit kan in de vorm van secretariaatsfunctie, projectleiderschap, project-deelname en/of ondersteuning bij het formuleren van samenwerkings-afspraken.
Registratiesysteem bijzondere groepen	Het inzicht in de gezondheid van kwetsbare mensen is onvoldoende. Vanwege onze bemoeizorgtaak hebben wij een registratiesysteem waarvan ook andere instellingen gebruik maken. Wij zullen in overleg met de gemeenten bezien welke bijdrage de GGD kan bieden in het verder professionaliseren van de registratie van de zorg aan deze groep.

1.2 Ondersteuning lokaal gezondheidsbeleid

Interventieoverleg / deelname aan lokaal overleg	Naar aanleiding van een principeopdracht: nader overleg over de precieze opdracht, met heldere afspraken over de activiteiten door de GGD. Daarnaast verwachten gemeenten deelname van de GGD aan lokale werk- en stuurgroepen en aan lokale congressen (over bijvoorbeeld de Wet maatschappelijke ondersteuning en veiligheid). Door deze deelname krijgt de GGD lokaal een actieve adviserende en ondersteunende rol en meer kennis van de lokale ontwikkelingen. Dit leidt tot een betere adviesrol van de GGD.
Ondersteunen nota lokaal gezondheids-beleid	Ondersteunen van gemeenten bij de nota lokaal gezondheidsbeleid door het geven van advies over het proces rond de nota en over eventuele ondersteuning. Daarnaast is vanuit lokale accenten ondersteuning op maat mogelijk (zie hieronder).

Basispakket lokale accenten

Ondersteunen thematische beleids-ontwikkeling	Zie de toelichting bij uniform pakket. Deze activiteit wordt aangeboden als lokaal accent als er geen ruimte meer is in de formatie uit het uniform deel van het basispakket.
Ondersteunen ketenvorming / netwer kont-wikkeling preventie	Zie de toelichting bij uniform pakket. Deze activiteit wordt aangeboden als lokaal accent als er geen ruimte meer is in de formatie uit het uniform deel van het basispakket.
Procesbegeleiding thematische beleids-vorming	De GGD kan de gemeenten ondersteunen bij de implementatie van het plan van aanpak voor het uitvoeren van het beleid op één of meer onderdelen.
Workshopbegeleiding	Het opzetten, uitvoeren en rapporteren van een interactieve knelpunten-analyse door middel van workshops.

Plustaken

Ondersteunen nota lokaal gezondheids-beleid / integraal beleid	Ondersteunen van gemeenten bij de nota lokaal gezondheidsbeleid door: - advies over het proces rond de nota en over eventuele ondersteuning; - uitvoeren van ondersteuning op maat: procesbegeleiding, implementatie, meedenken over de opzet en inhoud van de nota, onderhouden van het contact en het overleg met de gemeenten, ondersteunen bij de evaluatie van de nota, aanleveren

1.2 Ondersteuning lokaal gezondheidsbeleid

gezondheidsprofielen, advisering over de aanpak, etc. Gegevensverzameling door interviews en/of bijeenkomsten. Penvoering van de nota onder regie van de gemeente.

Ondersteunen van gemeenten bij het integraal beleid (Checklist gezondheidseffectscreening, Determinanten beleidsscreening, Quick-scan facetbeleid) en het op andere manieren initiëren van integraal beleid. Deze activiteit wordt aangeboden als pluspakket als er geen ruimte meer is in de formatie uit het uniform deel van het basispakket.

Voortgangsmeter lokaal gezondheids-beleid

Op basis van de door VNG en GGD Nederland ontwikkelde voortgangs-meter monitoren van de uitvoering van het plan van aanpak van de nota gezondheidsbeleid.

1.3 Sociale kaart	
Omschrijving	Overzicht van de aanwezige organisaties en hun diensten op het gebied van wonen, welzijn en zorg.

Basispakket uniform

Regionale database sociale kaart / www.ZorgwelBrabant.nl	Het toegankelijk maken van actuele sociale kaart informatie voor het algemeen publiek en intermediairs. De GGD beschikt over een database sociale kaart met daarin gegevens over aanbieders van zorg en welzijn. Deze sociale kaart is een samenwerkingverband van de GGD Hart voor Brabant en de GGD West-Brabant. De GGD is verantwoordelijk voor de invoer van adresgegevens.

Plustaken

Lokale koppeling database sociale kaart	Op lokaal niveau is het mogelijk de sociale kaart gegevens te ontsluiten en te tonen binnen de voor de samenwerkende partner gewenste omgeving. De GGD onderzoekt hoe in de sociale kaart gegevens lokaal ontsloten kunnen worden op de door de opdrachtgever gewenste manier. Een recente ontwikkeling is de samenwerking van de GGD met de bibliotheken en MEE op het gebied van sociale kaart. In Waalwijk vindt momenteel een pilot plaats waarbij de 3 organisaties samenwerken om tot 1 gezamenlijke brede sociale kaart te komen waarbij de gegevens niet beperkt blijven tot wonen, zorg en welzijn.

Jeugd, gezin en school

2.1 Onderzoek / signalering / begeleiding	
Omschrijving	Uitvoeren van gezondheidsonderzoeken Signaleren van risico's Voeren van gesprekken met kinderen en/of ouders met specifieke vragen. Vaccineren van 9-jarigen en 12-jarige meisjes.

Basispakket Uniform

PGO jaarcohort 5/6 jaar	Overdracht van het dossier van elk 4-jarig kind door de thuiszorg. Sociaalmedisch onderzoek, bestaande uit een voorscreening door de teamassistente en een gesprek en lichamelijk onderzoek door de jeugdarts. Bij het onderzoek hoort ook een eventuele hercontrole binnen een jaar en een voor- en nabespreking met de school. Speciaal onderwijs: afhankelijk van het moment van starten op de school komt het kind in aanmerking voor een onderzoek op het reguliere moment voor 5-/6-jarigen. De inhoud van het onderzoek is gelijk aan het onderzoek in het basisonderwijs. Wel is er extra verslaglegging voor de school.
PGO jaarcohort 10/11 jaar REC	Meten van lengte, groei, gewicht, gezichtsvermogen en kleurenzien. Aandacht voor de leefstijl en het psychosociaal functioneren van het kind met behulp van de PSYCAT. De PSYCAT is een internetapplicatie, bestemd voor de signalering van psychosociale problemen bij het tweede contactmoment in het basisonderwijs. Met de PSYCAT kan met een mimimaal aantal vragen een nauwkeurige indicatie gekregen worden van eventueel bestaande problemen. Extra verslaglegging voor de school.
Screening jaarcohort 10/11 jaar basis-onderwijs	Meten van lengte, groei, gewicht, gezichtsvermogen en kleurenzien. Aandacht voor de leefstijl en het psychosociaal functioneren van het kind met behulp van de PSYCAT. De PSYCAT is een internetapplicatie, bestemd voor de signalering van psychosociale problemen bij het tweede contactmoment in het basisonderwijs. Met de PSYCAT kan met een mimimaal aantal vragen een nauwkeurige indicatie gekregen worden van eventueel bestaande problemen.
PGO klas 2 voortgezet onderwijs	Onderzoek van houding (rug), visus, lengte en groei in relatie tot gewicht en de mate van welbevinden op de school. Bij dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van het bestaande dossier en van aanvullende gegevens uit bijvoorbeeld een schoolvragenlijst.

2.1 Onderzoek / signalering / begeleiding

Eerste medisch onderzoek speciaal onderwijs	Onderzoek door de jeugdarts bij start van het kind in het speciaal onderwijs. Bespreken van algemene en medische voorgeschiedenis en schoolloopbaan; lichamelijk onderzoek. Verslaglegging voor dossier en behandelplan. Bespreking in de begeleidingscommissie.
Onderzoek op indicatie	In de ontwikkeling van een kind kunnen zich vragen of problemen voordoen waarvoor tijdig passende actie nodig is. Ouders, jongeren, leerkrachten en ketenpartners kunnen daarvoor terecht bij de JGZ.
Permanente commissie leerlingenzorg	Deelname van de jeugdarts in de Permanente commissie leerlingenzorg, inclusief verslaglegging e.d. en individueel onderzoek op indicatie/verzoek.
Controles	Als uit een onderzoek blijkt dat er nog geen eenduidige diagnose gesteld kan worden of dat binnen een bepaalde tijd een kind/jongere nog eens moet worden gezien, wordt een kind/jongere uitgenodigd voor een controle.
Kortdurende begeleiding op indicatie	Jeugdartsen en -verpleegkundigen kunnen kinderen extern verwijzen, maar ook zelf nog één tot drie advies-/begeleidingsgesprekken voeren om kind/ouders goed te kunnen helpen of te motiveren voor verdere hulpverlening. Het gaat om een lichte vorm van hulpverlening.
Informatie-overleg met derden	Jeugdarts en -verpleegkundige hebben regelmatig contact met keten-partners (zoals huisartsen, kinderartsen, GGZ, scholen) zonder dat daar een gezondheidsonderzoek aan vooraf is gegaan. Vaak nemen ook de keten-partners contact op voor consultatie van de JGZ-medewerkers.
Vaccinaties	Gemeenten zijn wettelijk verplicht tot het aanbieden van de vaccinaties uit het Rijksvaccinatieprogramma. De GGD heeft een adequate infrastructuur en expertise om grootschalige vaccinaties efficiënt uit te voeren. De GGD vaccineert de 9-jarige kinderen tegen Difterie, Tetanus en Polio en Bof, Mazelen en Rode Hond en meisjes van 12 jaar tegen het humaan papiloma virus (HPV) dat baarmoederhalskanker veroorzaakt.

Basispakket lokale accenten

Begeleiding aanpak overgewicht	In het ingevoerde landelijk overbruggingsprotocol overgewicht zijn drie begeleidingscontacten JGZ opgenomen.
Spreekuurcontact over overgewicht	

2.1 Onderzoek / signalering / begeleiding

Plustaken

Vroegsignalering kwetsbare kinderen / opsporen zorgmijders

Vroegsignalering van kwetsbare kinderen voeren wij op twee manieren uit:

1. Kwetsbare kinderen onderzoeken wij 1 x per jaar. De resultaten brengen wij in het zorgteam in. In het zorgteam worden acties en de coördinatie daarvan afgesproken. Gemeenten kunnen kiezen uit verschillende varianten. De maximumvariant is het screenen van de dossiers van alle cohortmomenten, jaarlijks onderzoek van kwetsbare kinderen, deelname aan zorgteam (school) en bovenschools ZAT. De minimumvariant is het screenen van de dossiers van één cohort-moment, jaarlijks onderzoek kwetsbare kinderen, deelname aan zorgteam (school) en bovenschools ZAT. Tussenvarianten of uitvoering in een bepaalde wijk zijn ook mogelijk.
2. Opsporen zorgmijders
   Wij stellen voor alle kinderen en jeugdigen die tot twee keer toe geen gehoor hebben gegeven aan een oproep actief te volgen en ondernemen daartoe de volgende acties:
   - de dossiers worden gescreend op de kwetsbare factoren;
   - als er sprake is van kwetsbare factoren, worden de dossiers van de broertjes en zusjes opgevraagd;
   - bij de school wordt navraag gedaan over de leerling;
   - de ouder wordt telefonisch benaderd met het verzoek deel te nemen aan het onderzoek en er wordt meteen een afspraak gemaakt;
   - de ouder ontvangt een herinnering vlak voor het onderzoek;
   - is de ouder niet te bereiken, dan wordt een huisbezoek afgelegd – na overleg met de huisarts- waarin de ouder uitgelegd wordt wat het belang is van het doen van het onderzoek. Tijdens het huisbezoek wordt ook gekeken naar de gezinssituatie;
   - is een huisbezoek niet mogelijk, dan wordt overwogen een zorgmelding te doen;
   - na onderzoek wordt het kind zonodig besproken met leerkracht, in een ZAT of met ketenpartners.

Commissie voor indicatiestelling

Sommige scholen willen dat de jeugdarts deelneemt aan de Commissie voor indicatiestelling.

2.2 Spraak-/taaladvies	
Omschrijving	Signaleren van kinderen met spraak-, taal- en stemstoornissen en eventueel nader onderzoek door de logopedist.

Basispakket uniform

Contactmoment spraak/taal 5 jaar	Ouders en leerkrachten van de kinderen van 5 jaar krijgen lijsten met vragen over stem, taal, articulatie, mondgedrag en communicatieve vaardigheden. Daarna volgt beoordeling van de vragenlijsten volgens GGD-richtlijnen. Kinderen die als 'niet-pluis' geselecteerd zijn (schatting: 40%) krijgen een diagnostisch onderzoek door de logopedist (het zgn. standaard eerste onderzoek). Het resultaat wordt teruggekoppeld naar ouders en leerkracht en ouders krijgen zo nodig een gericht advies. Bij meer ernstige problemen verwijst de GGD door naar huisarts/logopedist. De gegevens komen in het digitale dossier. De jeugdarts kan bij het pgo 5-/6-jarigen zien welke actie er is gevolgd.

Basispakket lokale accenten

Telefonisch contact over spraak/taal	Iedereen die zich zorgen maakt over het praten van jonge kinderen kan contact opnemen tijdens het telefonisch spreekuur. Een logopedist geeft informatie en zonodig advies.
Deskundigheids-bevordering spraak/taal intermediairs	Cursus (3 dagdelen), workshop (2 dagdelen) en studiebijeenkomst (1 dagdeel) voor leerkrachten in het basisonderwijs, vooral de onderbouw; ook voor medewerkers van JGZ, peuterspeelzalen en kinderdagverblijven. Op maat en in overleg informeren de logopedisten over of trainen zij in de volgende onderwerpen: - normale spraaktaalontwikkeling; - signaleren van spraak-, taal- en stemproblemen; - optimaal stimuleren van taal en spraak in dagelijkse interactie; - meertaligheid, tweede taalverwerving; - auditieve functies; - stemgebruik groepsleiding peuterspeelzalen en kinderdagverblijven.

Plustaken

Logopedie onderzoek op verzoek of indicatie	Logopedisch onderzoek op verzoek of indicatie van jeugdarts, consultatie-bureau-arts en/of ouders.

2.2 Spraak-/taaladvies

Vaak vindt dit diagnostische onderzoek plaats op signalering van CB-arts of jeugdarts waardoor de verwijzing naar de huisarts of een ander interventieprogramma onderbouwd kan worden. Deze mogelijkheid is er ook voor leerkrachten en ouders van kinderen, met uitzondering van de 5-jarigen. Die worden gezien via het contactmoment spraak/taal 5 jaar. Ook de leiding van peuterspeelzalen en kinderdagverblijven kan, na overleg met het consultatiebureau, een onderzoek aanvragen. In het geval van de basisschool zal het vaak om een verzoek van het zorgteam gaan en is het een onderdeel van de multidisciplinaire diagnostiek binnen de school. Het vervolg op dit onderzoek is een (advies)gesprek met de ouders door de logopedist en een terugkoppeling naar de arts. Eventueel volgt een verwijzing. Er is registratie in het digitale dossier jgz.

Logopedie gesprek ouders / advies en begeleiding logopedie

Bij lichte spraak- en taalproblematiek en bij een gunstige prognose geeft de logopedist adviezen om de ontwikkeling optimaal te stimuleren. Het gaat om drie extra contacten na het onderzoek op verzoek.

Spraak-/taaladvies voor schakelklassen

Het aanbod bestaat uit een introductiebijeenkomst, zes ouderbijeenkomsten en selectie en monitoren van kinderen tijdens hun verblijf in de schakelklas.

2.3 Gedrag en opvoeding	
Omschrijving	Ondersteunen en adviseren van jeugdarts en -verpleegkundige over individuele en collectieve psychische en/of psychosociale problemen. Vertalen van de individuele problemen naar beleid en collectieve preventie. In beeld brengen van de problemen. Een overzicht krijgen van effectieve interventies en het optimaliseren van de ketenzorg preventie van opvoedingsvraagstukken. Geven van informatie over opvoedvragen en het toeleiden van ouders naar het hulpaanbod. Trainen en adviseren van ouders, jongeren, scholen en gemeenten met vragen en problemen over gedrag en opvoeding. Bevorderen van een gezonde seksuele ontwikkeling van kinderen. Deelnemen aan overleg met collega-instellingen, scholen en gemeente.

Basispakket uniform

Interne consultatie	Voor een betere beoordeling van psychische of psychosociale problemen kunnen jeugdarts en –verpleegkundige ondersteuning vragen aan de psycholoog. Door de consultatiemogelijkheid in te bouwen in de gezondheidsonderzoeken, waarborgt de GGD de kwaliteit van de signalering. Onderdeel van deze activiteit is structurele scholing en deskundigheidsbevordering van artsen en verpleegkundigen. Consultatie door jeugdarts en –verpleegkundige kan resulteren in: geen verdere activiteiten, een herhalingsonderzoek, kortdurende begeleiding door jeugdarts of –verpleegkundige, een adviesgesprek met een psycholoog of pedagoog of directe doorverwijzing.
Adviesgesprek	De hierboven genoemde consultatie kan leiden tot een adviesgesprek, waarin de psycholoog ouders met een beperkte of duidelijke vraag een gericht advies kan geven.
Zorgadviesteams voortgezet onderwijs	Zorgadviesteams (ZAT's) zijn een belangrijk instrument voor een adequate leerlingbegeleiding. In het ZAT worden probleemleerlingen actief gevolgd en begeleid. Conform het kabinetsbeleid zetten wij in op deelname aan alle ZAT's. Aan het ZAT voor het voortgezet onderwijs neemt een jeugdarts deel.
Crisisinterventie (crisiszorg en bemoei-	Hulp van de GGD bij acute psychosociale problemen op de school.

2.3 Gedrag en opvoeding

zorg) individueel

Relationele en seksuele vorming

Jongeren vrijen nog steeds te vaak onveilig en vertonen te vaak grensoverschrijdend gedrag. Het gevolg: SOA en ongewenste zwangerschappen. Daarom zijn wij in 2008 gestart met aanvullende hulp, waarbij jongeren twee gratis consulten kunnen krijgen. We willen hieraan ook preventief aandacht schenken, met daarin zowel aandacht voor de positieve kanten van seksualiteit, als ook voor het meer weerbaar maken van jongeren. In 2010 start hiervoor een landelijke campagne, aangevuld met regionale activiteiten. Voor de uitvoering van projecten gericht op allochtonen is subsidie aangevraagd bij en verkregen van VWS voor uitvoering in 2010 en 2011.

Relationele en seksuele vorming - programma basisonderwijs

Kennis, houding en vaardigheden verbeteren bij de doelgroepen rond seksuele (en relationele) vorming. Het begeleiden en motiveren van schoolteams met als doel deskundigheidsbevordering om te komen tot het structureel geven van aandacht aan relationele en seksuele vorming.
Per deelnemende school verzorgen wij een informatiebijeenkomst voor het team en bieden we ondersteuning bij het schoolbeleid. Daarna spreken we samen af hoe de school met dit onderwerp aan de slag gaat. De ouders krijgen informatie in een ouderavond. Na enige tijd informeren wij in hoeverre de plannen zijn uitgevoerd en of verdere ondersteuning nog gewenst is.
In 2008 hebben wij ons aangesloten bij het landelijk project de Week van de Lentekriebels, waarbij scholen in één week diverse activiteiten uitvoeren op het terrein van Relationele en Seksuele Vorming. Onderdeel hiervan is een ouderavond. De Week van de Lentekriebels kan ook een ingang zijn om met scholen te bekijken op welke wijze de school structureel aandacht aan dit thema kan besteden. Alle andere activiteiten vallen onder de Gezonde en Veilige School.

Relationele en seksuele vorming - programma voortgezet onderwijs

Kennis, houding en vaardigheden verbeteren bij de doelgroepen rond seksuele (en relationele) vorming. Het begeleiden en motiveren van schoolteams met als doel deskundigheidsbevordering om te komen tot het structureel geven van aandacht aan relationele en seksuele vorming.
Alle activiteiten vallen onder de Gezonde en Veilige School.

Basispakket lokale accenten

Zorgteams basis-onderwijs

In het zorgteam melden wij standaard 'niet pluis' bevindingen en andere signalen uit onze onderzoeken en contacten. Het kabinet wil dat een

	zorgteam minstens bestaat uit een intern begeleider, een schoolmaatschappelijk werker en een jeugdverpleegkundige. Gezien de ontwikkelingen binnen JGZ stellen wij voor dat deelname tot het huidige volume (= volume 2009) onderdeel is van het basispakket. Wil een gemeente meer dan het bestaand volume, dan is dit een plustaak
Opvoedondersteuning	Algemene en specifieke voorlichting/advies/informatie/cursus rond opvoedthema's zoals pesten, echtscheiding, kindermishandeling, gezonde leefstijl ,puberteit en positief opvoeden
Spreekuren pedagoog / psycholoog	Specifiek pedagogische spreekuren door een pedagoog / psycholoog in een CJG, opvoedsteunpunt of (brede) school.
Spreekuren verpleegkundige over gezondheid, gedrag en opvoeding	Spreekuur jeugdverpleegkundige voor vragen over gezondheid, gedrag en opvoeding in een CJG, een opvoedsteunpunt en/of (brede) school.
Relationele en seksuele vorming basisonderwijs	Verschillende activiteiten, zoals het RSV-programma Basisonderwijs en Voortgezet Onderwijs, Veilig Gebruik Nieuwe Media, cursussen/themabijeenkomsten voor allochtone ouders over seksuele opvoeding, vergroten weerbaarheid kinderen, train de trainer voor jongerenwerkers.
Cursus Relationele en seksuele vorming allochtone ouders	In interactieve groepsbijeenkomsten worden de kennis en opvoedingsvaardigheden van allochtone ouders vergroot.
Weerbaarheidsprojecten	Vergroot de weerbaarheid van kinderen in groep 7 en 8 van het basisonderwijs.
Train de trainer: jongerenwerkers	De training is ontwikkeld door SOA Aids Nederland en heeft als doelstelling jongerenwerkers in staat te stellen om het onderwerp seksualiteit en relaties met jongeren bespreekbaar te maken en daaraan op een structurele wijze aandacht aan te besteden binnen hun werk.
Voorlichting vroegsignalering Kindermishandeling	Bijeenkomst voor leerkrachten basisonderwijs gericht op het vroegtijdig herkennen van signalen van kindermishandeling en hoe daarmee om te gaan.

2.3 Gedrag en opvoeding

Deelname stuurgroep Advies en Steunpunt huiselijk geweld	Deelnemen aan stuurgroepen in Midden-Brabant en in Brabant-Noord.
Plustaken	
Ketencoördinatie / kindermishandeling	De gemeenten hebben in de convenanten voor Zorg voor Jeugd (verwijsindex risicojongeren) aangegeven dat de JGZ een bijdrage moet leveren aan de ketencoördinatie. Ketencoördinatie speelt bij complexe problemen en bij het coördineren van zorg bij niet (eerder) bekende kinderen. De inzet van de ketencoördinator (tevens aandachtsfunctionaris kindermishandeling) is voor alle gemeenten. Daarmee is het een collectieve plustaak.
Coördinatie Triple P	Coördineren van Triple P programma's samen met ketenpartners.
Training vroegsignalering	Deze training voor leerkrachten in het basisonderwijs ondersteunt hen in het signaleren van bedreigingen in de ontwikkeling van kinderen.

2.4 Gezond en veilig op school	
Omschrijving	Aanbieden van deskundigen voor het zorgteam. Adviseren bij bijzondere vragen. Adviseren over de collectieve gezondheid en veiligheid van leerlingen. Meten van en adviseren over de binnenmilieukwaliteit van klaslokalen Controleren van scholen op hygiëne- en veiligheidsaspecten.

Basispakket uniform

Groepsvoorlichtingen voor ouders en leerkrachten	Aanbod van 2 of 3 thema's per jaar, bijvoorbeeld tijdens een ouderavond en/of voor leerkrachten. Onderwerpen voor bijeenkomsten zijn bijvoorbeeld kind en TV, psychosociale gezondheid en seksuele vorming. Ook de voorlichting over hoofdluis hoort onder dit product.
Methode De Gezonde en Veilige school	De Gezonde en Veilige School methode is het gestructureerd bieden van ondersteuning door de GGD met als kern: de advisering rondom de collectieve gezondheid en veiligheid van leerlingen, gevoed door onderzoek en individuele signalen, ingebed in de school, in aansluiting op de visie en vraag van de school. Waar wenselijk en mogelijk ondersteunt de GGD ook in de uitvoering van gekozen beleid. Het uiteindelijke doel van De Gezonde en Veilige School is het bevorderen van de gezondheid van schoolgaande kinderen in de regio Hart voor Brabant. Een school doorloopt hierbij een beleidscyclus met de volgende stappen: 1. opstellen en vaststellen schoolprofiel voor gezondheid en zorg (door vragenlijsten ouders en kinderen en interview directeur); 2. bepalen prioriteiten (in Workshop ouders/team); 3. bepalen activiteiten en strategieën in plan van aanpak (directeur met ondersteuning GGD); 4. uitvoeren plan van aanpak (GGD en/of andere organisaties in de regio); 5. evaluatie en opname in het beleid van de school (directeur en GGD).
Regionaal overleg preventieve jeugdtandzorg	Afstemmen met alle partijen rond de preventieve activiteiten jeugdtandzorg door het organiseren en ondersteunen van het Regionaal Overleg Preventieve Jeugdtandzorg.
Instructie-bijeenkomsten tandartsassistenten	Wij verzorgen de instructie van de teamassistenten en de tandarts-assistenten.

2.4 Gezond en veilig op school

Publieksinformatie en voorlichting jeugdtandzorg

Aan kindercentra en scholen wordt materiaal geadviseerd en digitaal beschikbaar gesteld voor voorlichting aan de kinderen.

Basispakket lokale accenten

Crisisinterventie (crisiszorg en bemoei-zorg) collectief

Hulp van de GGD bij acute psychosociale problemen op de school, door het vertalen van individuele problemen naar beleidsadviezen en adviezen over collectieve preventieactiviteiten.

Groepsvoorlichtingen spraak/taal

Informatiebijeenkomsten en cursussen voor ouders over:
- spraaktaalontwikkeling en –stimulering;
- meertaligheid;
- horen en luisteren;
- woordenschatuitbreiding en voorlezen (bijvoorbeeld bij schakelklassen of op school naar keuze).

Jij bent belangrijk voor de ontwikkeling van je kind.
Een basale cursus voor ouders gericht op het versterken van de interactie en mondelinge communicatie tussen ouders en kind.

Mondkunstjes van Clowntje Pim.
Klassikaal project voor kinderen in de onderbouw waarin zij onder leiding van een logopedist spelenderwijs de mondmotoriek oefenen ter verbetering van neusademhaling en spraak. Dit kan veelvuldige verkoudheden en oorproblemen voorkomen.

Netwerken en samen-werkingsverbanden preventieve jeugdzorg

In overleg worden afspraken gemaakt over samenwerking en afstemming van activiteiten voor meestal een specifieke doelgroep. Invalshoek is in principe individuele casuïstiek. Participant: teamleider, jeugdarts, verpleegkundige of een andere discipline, afhankelijk van de aard van het netwerk. Deze activiteit kan in delen worden afgenomen.
Er zijn ook netwerken waarin de gedragswetenschapper een functie kan hebben, zoals netwerken en samenwerkingsverbanden gericht op machtsmisbruik (kindermishandeling, seksueel geweld, huiselijk geweld) en op tijdige signalering van risicokinderen. Vaak zijn deze netwerken gemeenteoverstijgend.

Tweedelijns zorgnetwerk

2.4 Gezond en veilig op school

Een van de afspraken in de (gemeentelijke) convenanten openbare geestelijke gezondheidszorg is het instellen van een tweedelijns zorgnetwerk. De psycholoog kan hieraan een deskundige inbreng leveren. Voorbeelden: armoedeprojecten, bemoeizorg, veiligheidshuis.

Methode De Gezonde en Veilige School

Zie de toelichting bij uniform pakket.
Deze activiteit wordt aangeboden als lokaal accent als er geen ruimte meer is in de formatie uit het uniform deel van het basispakket. Verder is het binnen de lokale accenten mogelijk extra aandacht te besteden aan implementatie en werving. Ook is het mogelijk in te zetten op afstemming van het schoolbeleid met het gemeentelijk beleid of op advisering aan brede scholen.
In 2011 ontwikkelen we de GVS-methode verder. We ontwikkelen het concept nu voor het speciaal onderwijs en de ROC's, als lokaal accent of plustaak. In het voortgezet onderwijs besteden we speciaal aandacht aan overgewicht, alcohol en seksuele gezondheid. Als er vanuit het lokaal accent ook geen ruimte meer is, kan de gemeente activiteiten als plustaak inkopen.

Antipestprogramma

PRIMA is een landelijk, effectief programma voor basisscholen, dat wij aanbieden.

Poetsinstructie

Voorlichter, teamassistente of tandartsassistente geeft klassikale instructie tandenpoetsen.

Training poetsinstructie

Training voor leerkrachten in het basisonderwijs in het geven van poetsinstructies.

Plustaken

Methode De Gezonde en Veilige School

Zie de toelichting bij uniform pakket.
Deze activiteit wordt aangeboden als plustaak als er geen ruimte meer is in de formatie uit het uniform deel en het lokaal accent van het basispakket. Verder is het mogelijk extra aandacht te besteden aan implementatie en werving. Ook is het mogelijk in te zetten op afstemming van het schoolbeleid met het gemeentelijk beleid of op advisering aan brede scholen.

Preventie machtsmisbruik

Inzet van een externe vertrouwenspersoon bij seksuele intimidatie of machtsmisbruik tussen volwassen medewerkers en leerlingen of tussen leerlingen onderling. Consultatie voor schoolcontactpersonen en teams bij

vragen. Aanbieden van materiaal. Participatie in netwerken. Organiseren/ondersteunen van preventieactiviteiten. Advisering (gevraagd en ongevraagd) aan het schoolbestuur over bestrijding en preventie. Wij berekenen een vast bedrag per leerling en voeren daarvoor het hele pakket uit.

Binnenklimaat-metingen scholen

Inspectie, meting en beoordeling van de binnenmilieukwaliteit van klaslokalen en adviezen over verbetermogelijkheden. Dit kan in één dag of met een weekmeting. De keuze is afhankelijk van de vraag en het soort ventilatie.

Controle scholen

Controle en advies van scholen op basis van een checklist van het Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid. Verslaglegging aan gemeenten en scholen.

Leefstijl

3.1 Publieksinformatie en documentatie	
Omschrijving	Het algemeen publiek gevraagd en ongevraagd informeren over gezondheid(sproblemen). Intermediairs voorzien van relevante achtergrondinformatie, verstrekken van folders, etc.

Basispakket uniform

(Digitale) informatie verstrekking	Opzetten/ondersteunen van informatie voor het algemene publiek en professionals waarbij het geven van informatie over gezondheid centraal staat door: - (digitaal) verstrekken van informatie zoals een digitale GGD Wijzer, schoolartikelen, films en folders; - ontwikkelen en beheren van themasites en sites voor specifieke doelgroepen; - plaatsen van artikelen in kranten, op teletekst e.d. op verzoek van anderen en/of op initiatief van de GGD.
Publieksinformatie	Via website en andere kanalen bekendheid geven aan landelijke publieks-campagnes en regionale publiekscampagnes over een prioritair thema. Jaarlijks voert de GGD twee kortlopende campagnes uit en één langdurige campagne die zich over een langere periode (ongeveer 2 jaren) uitspreidt.
Beantwoorden publieksvragen	Beantwoorden van vragen (telefonische en per e-mail). Opstellen lijst van veelgestelde vragen en het jaarlijks actualiseren daarvan.
Ondersteuning bij publieks-evenementen	Het algemeen publiek en vooral de speciale doelgroepen laagdrempelig kennis te laten maken met de gezondheidsinformatie en de GGD-activiteiten door het adviseren over en het verstrekken van materialen.
Wachtkamer-voorlichting GGD	Het beheer van voorlichting in de GGD-wachtkamers.
Publieksinformatie bij lokale projecten	Op verzoek specifieke lokale projecten ontwikkelen en aanleveren van (digitale) materialen.

3.2 Alcohol	
Omschrijving	Adviseren over een integrale aanpak alcoholmatiging en ontwikkelen en uitvoeren van preventieprogramma's rond alcoholgebruik door jongeren. Uitvoeren van interventies rond alcoholgebruik en -misbruik van jongeren.

Basispakket uniform

Campagne Alcohol en opvoeding	In aansluiting op de landelijke campagne Alcohol en opvoeding zorgt de GGD in samenwerking en afstemming met Novadic- Kentron voor: - publieksinformatie (algemeen publiek, ouders en jongeren) - informatie aan gemeenten - informatie aan de scholen; - bijscholing jeugdverpleegkundigen.

Basispakket lokale accenten

Regionaal project alcoholpreventie jeugd	In opdracht van de 21 gemeenten en samen met partners zoals Novadic-Kentron ontwikkelen en uitvoeren van een integraal regionaal project om het toegenomen alcoholgebruik onder de jeugd aan te pakken. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de landelijke Handleiding alcoholpreventie in het lokale beleid. Financiering van het regionale project vindt plaats uit plusgelden/taken. De lokale uitvoering vindt grotendeels plaats uit basispakket lokale accenten.
Preventieprogramma Gezonde school en genotmiddelen	Ondersteuning aan scholen voor het basisonderwijs en voortgezet onderwijs bij de introductie en uitvoering van het preventieprogramma DGSG en schoolgezondheidsbeleid inzake preventie alcohol, roken en drugs.
Scholing lespakket Alcohol, een ander verhaal.	Workshop voor leerkrachten van groep 7 en 8 basisonderwijs in de methodiek verhalend ontwerpen rond het thema alcohol waarop het lespakket is gebaseerd.
Ouderavonden Alcohol en opvoeding	Ouderavonden voor ouders van leerlingen uit het onderwijs.
Homeparty Alcohol en opvoeding	Huiskamerbijeenkomst voor ouders uit lage welstandsgroepen, die met het reguliere aanbod ouderavonden Alcohol en opvoeding moeilijk te bereiken zijn.

3.2 Alcohol

Plustaken

Regionaal project alcoholpreventie jeugd	Samen met gemeenten, Novadic-Kentron en politie ontwikkelen en uitvoeren van een integraal regionaal project om het toegenomen alcoholgebruik onder de jeugd aan te pakken. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de landelijke Handleiding alcoholpreventie in het lokale beleid. Financiering vindt deels plaats uit Basispakket uniform.
Preventieprogramma Gezonde school en genotmiddelen	Ondersteuning aan scholen voor het basisonderwijs en voortgezet onderwijs bij de introductie en uitvoering van het preventieprogramma DGSG en schoolgezondheidsbeleid inzake preventie alcohol, roken en drugs.
Scholing lespakket Alcohol, een ander verhaal.	Workshop voor leerkrachten van groep 7 en 8 basisonderwijs in de methodiek verhalend ontwerpen rond het thema alcohol waarop het lespakket is gebaseerd.
Ouderavonden Alcohol en opvoeding	Ouderavonden voor ouders van leerlingen uit het onderwijs.
Homeparty Alcohol en opvoeding	Huiskamerbijeenkomst voor ouders uit lage welstandsgroepen, die met het reguliere aanbod ouderavonden Alcohol en opvoeding moeilijk te bereiken zijn.

3.3 Roken	
Omschrijving	Het adviseren over, ondersteunen en uitvoeren van preventieactiviteiten rondom het thema roken.

Basispakket uniform

Publieksinformatie Roken	Het algemeen publiek gevraagd en ongevraagd informeren over de gezondheidsrisico's van roken en preventiemogelijkheden. Ter ondersteuning publieksinformatieve middelen inzetten om mensen te stimuleren en toe te leiden naar stoppen-met-roken-ondersteuning. De volgende middelen worden ingezet: - Website www.gezondbrabant.nl - krantenartikelen; - informatievoorziening via kanalen van andere instellingen; - billboards/MUPI's; - wachtkamervoorlichting; - persberichten in huis-aan-huisbladen. Hierbij wordt aangesloten bij (inter)nationale actiemomenten, zoals Wereld-Niet-Rokendag.
Publiekcursus *Stoppen met roken*	Ondersteuningsaanbod stoppen-met-roken. - Coördinatie waaronder ook het stimuleren intermediairs (huisartsen, e.a.) rokers te stimuleren te stoppen met roken en het doorverwijzen van deze mensen - Uitvoering groepsgerichte stopondersteuning.
Preventie in pakket zorgverzekering	Overleg met zorgverzekeraars over de groepsactiviteit Stoppen met roken.

Basispakket lokale accenten

Implementatie Handleiding tabakspreventie op lokaal niveau	Gemeenten ondersteunen bij de implementatie van de landelijke Handleiding Roken in lokaal gezondheidsbeleid: het formuleren en uitwerken van het beleid naar een concreet actieplan.
Preventieprogramma Gezonde school en genotmiddelen	Ondersteuning aan scholen voor het basisonderwijs en voortgezet onderwijs bij de introductie en uitvoering van het preventieprogramma DGSG en schoolgezondheidsbeleid inzake preventie alcohol, roken en drugs.

3.3 Roken

Project *Stoppen met Roken* Jongerenwerk	I.s.m. jongerencentra worden stoppen met roken activiteiten ontwikkeld en uitgevoerd.
Word wijzer over roken	Cursus van 5 bijeenkomsten voor allochtone groepen.
Publiekscursus stoppen met roken	Groepsbegeleiding van 7 bijeenkomsten.
Advisering tabaks-ontmoedigingsbeleid	Ondersteuningsaanbod voor instellingen en bedrijven (in combinatie met een in-company cursus stoppen met roken).
Lokale uitvoering campagne	In aansluiting op landelijke campagne uitvoeren van lokale publieksacties.

3.4 Overgewicht	
Omschrijving	Verstrekken van informatie over overgewicht en het geven van voorlichtingen en cursussen aan het algemene publiek en hoogrisicogroepen. Ondersteunen van de gemeenten bij een integrale aanpak van overgewicht.

Basispakket uniform

Publieksinformatie preventie overgewicht	Informatie over de preventie van overgewicht, door krantenartikelen en de website www.gezondbrabant.nl. Waar mogelijk aansluiten bij (inter)nationale acties, zoals Energiebalans, Gezonde Voeding van het Voedingscentrum, Campagne 30 minuten bewegen.
Preventie in pakket zorgverzekering	Overleg met zorgverzekeraars over het activiteitenaanbod overgewicht.

Basispakket lokale accenten

De Gezonde Schoolkantine	Project gericht op het bevorderen van gezonde voeding en een gezond voedingsaanbod op scholen voor voortgezet onderwijs.
Lekker Fit / Eten + gymmen = gewicht dimmen	Projecten voor het basisonderwijs gericht op het bevorderen van gezonde voeding en beweging.
Ontbijt in de klas	Ondersteuning bij ontbijt in de klas, voorlichting, quiz.
Voorlichtingsbijeenkomst overgewicht volwassenen lage SES	Eenmalige voorlichtingsbijeenkomst voor volwassenen uit de doelgroep lage SES (sociaaleconomische status).
Bijeenkomsten overgewicht volwassenen lage SES	Drie voorlichtings-/doebijeenkomsten bevorderen gezond eet- en beweeggedrag (voorlichting, supermarktrondleiding en kookdemonstratie).
VETC-cursus Gezonde voeding en afvallen	Cursus van 10 bijeenkomsten voor allochtone vrouwen.

3.4 Overgewicht

Cursus Overgewicht voor kinderen

Cursus van twaalf weken voor kinderen met (licht) overgewicht en hun ouders. De cursus bestaat uit een aanpak vanuit een multidisciplinair team (diëtiste, kinderfysiotherapie en pedagogische begeleiding).

Plustaken

Project overgewicht; gezondheidsmakelaar

Dit project heeft tot doel om te komen tot een structurele en integrale aanpak van overgewicht bij jeugd en jongeren en hun directe omgeving in de wijk West van de gemeente 's-Hertogenbosch en heeft de volgende taak:

- Uitvoering vindt plaats op wijkniveau; aansluiten bij de lokale problematiek en samenwerken met lokale partners.
- Overgewicht aanpakken vanuit een breder perspectief op gezondheid dan sec de gezondheidszorg. Tevens kijken naar de invloed van armoede, de inrichting van de omgeving, samenwerking met de private sector, etc.
- Netwerkfunctie: organisaties en sectoren met elkaar verbinden en synergie creëren.

3.5 Diabetes	
Omschrijving	Streven naar het stabiliseren van het percentage van mensen (bekend en onbekend) met diabetes type 2 en het bevorderen van vroegherkenning van diabetes 2 bij hoogrisicogroepen.

Basispakket uniform

Publieksinformatie diabetes	Het algemeen publiek gevraagd en ongevraagd informeren over de risico's van diabetes en de mogelijkheden van preventie en vroegsignalering. Ter ondersteuning worden o.a. de volgende middelen ingezet : - publieksevenement - krantenartikelen; - website www.gezondbrabant.nl In aansluiting op de landelijke campagne Kijk op diabetes.
Preventie in pakket zorgverzekering	Overleg met zorgverzekeraars over het activiteitenaanbod diabetes voor allochtonen.

Basispakket lokale accenten

Voorlichtingbijeen-komsten diabetes aan hoogrisicogroepen	Extra voorlichtingen boven de voorlichtingen uit het uniform deel van het basispakket.
VETC-cursus Leven met diabetes	Cursus (in de eigen taal) van 6 bijeenkomsten voor allochtone diabetespatiënten. Werving gebeurt via lokale zorgverleners.

Plustaken

Project preventie diabetes	In samenwerking met Centrum Buitenlandse Vrouwen (CBV) en Thebe Thuiszorg voeren we met subsidie van ZonMw twee cursussen uit: "meet, eet, beweeg" voor allochtone niet-diabetespatiënten en "omgaan met diabetes in 6 bijeenkomsten" voor allochtone diabetespatiënten.

3.6 Sociaal economische gezondheidsverschillen	
Omschrijving	Organiseren van een structureel kader voor het uitvoeren van diverse activiteiten voor inwoners van achterstandswijken of specifieke risicogroepen in kleine gemeenten/kernen rondom de gezondheids- of leefstijlthema's. Participatie van wijkbewoners en intersectorale samenwerking van gemeentelijke afdelingen en lokale organisaties zijn belangrijke werkprincipes.

Basispakket lokale accenten

Wijkgezondheids-werk	Samen met lokale organisaties en bewoners organiseren van activiteiten per wijk rondom verschillende gezondheids- of leefstijlthema's, uitgaande van: - de behoeften van de bewoners of specifieke doelgroepen; - de participatie van de bewoners of specifieke doelgroepen; - bestaande lokale netwerken en activiteiten; - praktische activiteiten toegesneden op de doelgroep. Mensen hebben meer mogelijkheden om greep te krijgen op hun omgeving en daarmee ook op hun eigen gezondheid.
Plan van aanpak Sociaaleconomische gezondheids-Verschillen	Ondersteunen van kleinere gemeenten bij de aanpak van gezondheids-achterstanden bij risicogroepen.
Project allochtone zorgbemiddelaar / allochtone zorgconsulent	Spreekuur in huisartsenpraktijk of open spreekuur in de wijk voor allochtone doelgroepen door VETC-er.
Blik op uw gezondheid	Gezondheidstestdag en leefstijladviezen voor wijkbewoners, en/of specifieke doelgroepen in de wijk zoals senioren, allochtonen of jeugd.
Cursus Gezonde voeding hoeft niet veel te kosten	3 Bijeenkomsten over gezonde voeding, ingekaderd in cursussen schuldhulpverlening.

3.6 Sociaal economische gezondheidsverschillen

Cursus Bewegen zonder zorgen

Cursus van 8 bijeenkomsten (samen met een maatschappelijk werker en een sportdocent) voor vrouwen met een uitkering gericht op tijdige aanpak van psychische problemen.

VETC-cursus Gezond oud worden

Cursus van 10 bijeenkomsten voor allochtone ouderen, waarin verschillende aspecten van het ouder aan bod komen.

Plustaken

Wijkgezondheidswerk

Samen met lokale organisaties en bewoners organiseren van activiteiten per wijk rondom verschillende gezondheids- of leefstijlthema's, uitgaande van:

- de behoeften van de bewoners of specifieke doelgroepen;
- de participatie van de bewoners of specifieke doelgroepen;
- bestaande lokale netwerken en activiteiten;
- praktische activiteiten toegesneden op de doelgroep.

Mensen hebben meer mogelijkheden om greep te krijgen op hun omgeving en daarmee ook op hun eigen gezondheid.

3.7 Voorlichting bevolkingsonderzoeken	
Omschrijving	Verzorgen van voorlichtingen over de bevolkingsonderzoeken.

Plustaken

Voorlichtingen	Geven van groepsvoorlichting aan intermediairs en moeilijk bereikbare groepen zoals allochtone vrouwen en vrouwen met een lage sociaaleconomische status. Voorlichting krijgt vooral aandacht in gebieden met en lage opkomst.

Infectieziektebestrijding

4.1 Algemene infectieziektebestrijding	
Omschrijving	Het waken over de situatie rond infectieziekten. Het doen van nader epidemiologisch onderzoek en waar nodig uitvoeren van preventieve activiteiten, het in gang zetten van de behandeling en voorlichting en het geven van beleidsadviezen.

Basispakket uniform

Meldingen	Registratie van meldingen van infectieziekten aan het CIB (Centrum Infectieziekten Bestrijding).
Adviezen bij publieksvragen	Het geven van informatie en advies over infectieziekten aan burgers.
Surveillance	Het verkrijgen van inzicht in het verloop van (nieuwe) ontwikkelingen rond infectieziekten.
Beleidsadviezen	Adviezen aan gemeenten en instellingen die voortkomen uit surveillance.
Regiefunctie en netwerk	De GGD zorgt voor een continu netwerk, zodat bij de uitbraak van een infectieziekte de juiste instanties en personen aangesproken kunnen worden.
Outbreak-management	Inhoudelijke coördinatie bij een uitbraak samen met de gemeente en de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen, die zorgen voor de logistiek rond de bestrijding, de risicocommunicatie en de preventie.
Onderzoek	Evaluatie door toegepast veldonderzoek ter verbetering van de kwaliteit van de werkzaamheden.
Preventieve projecten	Voorlichting op projectbasis en op basis van een risicobeoordeling ter voorkoming van infectieziekten. Informatie aan burgers over infectieziekten zodat zij de risico's kunnen inschatten van de infectieziekten. Preventieve activiteiten voor het voorkomen van ziekten of het voorkomen van de gevolgen daarvan.
Artikelen	De GGD publiceert over bijzondere casuïstiek in vaktijdschriften zodat de medische beroepsgroep op de hoogte is.

4.1 Algemene infectieziektebestrijding

Presentaties

De GGD geeft op verzoek voorlichting, bij voorkeur aan intermediaire, over de taken van de GGD en over infectieziekten onderwerpen die niet rechtstreeks met een casus verband houden.

4.2 Bestrijding seksueel overdraagbare aandoeningen	
Omschrijving	Curatieve en preventieve activiteiten rond seksueel overdraagbare aandoeningen (soa), onder andere door soa-spreekuren, actieve benadering van doelgroepen en algemene voorlichting.

Basispakket uniform deel

SOA-spreekuur	(Anonieme) onderzoeksmogelijkheid in het kader van preventie van soa/hiv.
HIV-testen	Onderzoek (anoniem) in het kader van preventie van soa/hiv door een hiv-test.
Partner-waarschuwing	Het (laten) waarschuwen van de seksuele partner(s) van de geïnfecteerde cliënt ter voorkoming van verdere verspreiding van een soa. (Vroeg-) diagnose en behandeling van een (mogelijk) geïnfecteerde seksuele partner van de cliënt.
Collectieve preventie soa-hiv	Alle preventieactiviteiten rond soa/hiv vinden plaats conform het landelijk beleid van Soa Aids Nederland. Ontwikkeling en uitvoering van preventieve projecten voor specifieke doelgroepen.
Sense	Het verlenen van individuele zorg aan jongeren tot 25 jaar rond de seksuele gezondheid in maximaal 2 consulten. Seksualiteitshulpverlening heeft betrekking op hulpvragen over anticonceptie, soa, seksualiteit in het algemeen en seksueel geweld.
Surveillance	De GGD heeft inzicht nodig in het verloop van (nieuwe) ontwikkelingen rond soa in tijd en plaats, om zo gerichte preventie-activiteiten maatregelen en/of beleidsadviezen te kunnen geven.

4.3 Tuberculosebestrijding	
Omschrijving	Opsporen van tuberculose-infectie door screening van risicogroepen (inclusief asielzoekers en gedetineerden) en bron- en contactonderzoek. Voorlichting, begeleiding en monitoren van tuberculosepatiënten en recent besmette patiënten. Preventie bij risicogroepen. Informeren en adviseren over tuberculose aan individuen en groepen.

Basispakket uniform

Aangiftes nieuwe patiënten met tuberculose	Aanmelden (door de GGD van het werkgebied waar de patiënt woont) van patiënten met de ziekte tuberculose bij het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Verwerking van nieuwe meldingen door de GGD waar de patiënt woont. Begeleiding door de verpleegkundige en altijd wordt bron- of contactonderzoek uitgevoerd.
Aangiftes recente besmetting met tuberculose	Aanmelden van mensen met tuberculosebesmetting bij het RIVM. Het gaat hier om mensen met recente besmetting die niet ziek zijn. Zij worden gevonden bij bron- of contactonderzoeken, screeningen en keuringen. Om te voorkomen dat ze de ziekte alsnog ontwikkelen moeten ze een half jaar specifieke medicijnen gebruiken.
Preventie door BCG-vaccinaties	Vaccinatie van voornamelijk kinderen van ouders uit hoog prevalente landen. Vaccineren van mensen die in contact staan met risicogroepen ter voorkoming van besmetting met tuberculose.
Screening door röntgenfoto's	Onderzoek van tuberculose door röntgenfoto's van de longen; beoordeling van de foto's door een arts. Doelgroep o.a.: immigranten, contactonderzoeken, aanstellingskeuringen, drugsverslaafden, dak- en thuislozen.
Screening door Mantouxtesten	Onderzoek op (besmetting met) tuberculose door het inspuiten van testvloeistof.
Screening van risicogroepen	Onderzoek op tuberculose bij mensen die in aanraking komen met mensen die een risico lopen om tuberculose te krijgen.

Plustaken

4.3 Tuberculosebestrijding

Screeningen gedetineerden	Onderzoek (röntgenfoto + lezing) op tuberculose bij nieuw ingekomen gedetineerden in het eigen werkgebied. Onderzoek op tuberculose bij gedetineerden in Zuid-Nederland (Noord-Brabant, Zeeland). Wekelijks bezoek van de mobiele röntgenunit aan de penitentiaire inrichtingen, waar een röntgenfoto wordt gemaakt van de longen van de gedetineerden die net zijn binnengekomen. De foto's van de eigen regio worden binnen twee werkdagen gelezen, bij de overige regio's worden de foto's aan de betreffende GGD overgedragen. Bij verdenking op besmettelijke tuberculose onderneemt de GGD van de regio waaronder de penitentiaire inrichting valt verdere actie.
Röntgenfoto's regio Breda	De röntgenfoto voor gedetineerden worden voor GGD Hart voor Brabant gemaakt maar door GGD West-Brabant gelezen.
Röntgenfoto (regio 's Gelre-IJssel en Limburg)	De röntgenfoto voor gedetineerden in Limburg en Gelre IJssel worden door de GGD Hart voor Brabant gemaakt, maar door de lokale GGD gelezen.
Screeningen personeel (Zuid Nederland)	Aanstellingskeuring en uit dienstkeuring na 3 maanden en verder alleen indien nodig contactonderzoek.
Screening asielzoekers	Landelijk onderzoek op tuberculose door röntgenfoto's bij asielzoekers in Zuid-Nederland. Bezoek van de mobiele röntgenunit aan de opvangcentra, waar een röntgenfoto wordt gemaakt van de longen van de net aangekomen asielzoekers. Er is een onderverdeling in eerste screening en vervolgscreening. - Eerste screening wordt uitgevoerd in eigen werkgebied. - De overige eerste screeningen worden veelal door lokale GGD'en uitgevoerd. - Vervolgscreening: na de eerste verplichte screening krijgt deze groep het advies om zich gedurende 2 jaar om de 6 maanden te laten onderzoeken op tuberculose.

4.4 Reizigerszorg	
Omschrijving	Bescherming van reizigers door: - voorlichting op het gebied van hygiëne en gezond gedrag; - het immuniseren tegen de meest voorkomende risicovolle infectieziekten; - de verkoop van gezondheidsbeschermende producten.

Plustaken

Immunisaties	Vaccinatie van reizigers ter bescherming tegen infectieziekten.
Bezoekers spreekuur	Aantal bezoeken dat door reizigers aan de GGD worden gebracht.
Reizigers klanten	Aantal reizigers dat contact heeft met de GGD (bezoek, telefonisch).
Gezondheids-beschermende producten	Producten ter bescherming van de gezondheid van de reiziger.
Klanten Hepatitis B beroepsgebonden groepen	Vaccinatie van personeel van instellingen, bedrijven en gemeenten met een beroepsgebonden risico ter voorkoming van Hepatitis B.

4.5 Medische milieukunde	
Omschrijving	Het signaleren en onderzoeken van gezondheidsrisico's en –klachten bij milieubedreigingen in de woon- en leefomgeving. Advies en voorlichting aan inwoners, gemeenten en instanties.

Basispakket uniform

Adviezen bij publieksvragen en klachten	Het beantwoorden van vragen en klachten van burgers, gemeenten en andere instellingen over milieufactoren in relatie tot gezondheid.
Adviezen bij lokaal beleid	Het geven van gevraagde beleidsadviezen aan gemeenten waarbij gezondheid, milieu en veiligheid belangrijke aspecten zijn. Bijvoorbeeld gezondheidsrisico's van intensieve veehouderijen, advies met betrekking tot luchtkwaliteitplannen, nota volksgezondheid, milieubeleidsplannen. Adviezen kunnen ook mondeling gegeven worden, tijdens bijvoorbeeld een workshop.
Deelname begeleidingsgroepen / klankbordgroepen	Het deelnemen vanuit het Bureau GMV aan lokale begeleidingsgroepen/ klankbordgroepen die zich richten op aspecten rondom de thema's milieu, veiligheid en gezondheid.
Collectieve voorlichting	Activiteiten gericht op uitdragen van kennis naar gemeenten, burgers en specifieke doelgroepen.
Proactieve beleidsadviezen	Provinciaal voor (alle) gemeenten, signaleren van situaties die om een adequate aanpak vragen om gezondheidsrisico's te minimaliseren. Zo nodig in overleg met gemeenten en betrokkenen plan opstellen voor de aanpak van een probleem. Daarnaast het actief participeren in relevante netwerken.

Plustaken

Milieuprojecten	Verschillende projecten op offertebasis op verzoek van de gemeenten, bijvoorbeeld een gezondheidseffectscreening.

4.6 Technische hygiënezorg	
Omschrijving	Begeleiding door een periodieke beoordeling, rapportage, advisering en eventueel het geven van opleiding rond hygiëne en veiligheid.

Basispakket uniform

Advies en ondersteuning van burgers	Beantwoorden van vragen van burgers en bedrijven over hygiëne. Voorbeelden zijn vragen over legionella (spoelen leidingen, bubbelbaden), Wet kinderopvang, welke piercingshops volgens de richtlijnen werken, voedselveiligheid en bereiding borstvoeding.
Beleidsadvisering aan gemeenten	Beleidsadvisering aan gemeenten over kinderopvang, recreatiebedrijven, sportcomplexen (legionella), piercing- en tatoeageshops, prostitutie en andere risicovolle instellingen.
Begeleiding van risicovolle evenementen en instellingen	Begeleiding (rond hygiëne) van risicovolle evenementen en instellingen zoals sociale pensions en daklozenopvang. Ondersteuning bij incidenten rond de hygiëne (infecties in zorginstellingen). Projecten (landelijk) die inspelen op nieuwe wetgeving.

Plustaken

Controle peuterspeelzalen	Controle van peuterspeelzalen conform landelijke richtlijnen en gemeentelijk beleid. In 2010 vindt een wijziging van beleid plaats waardoor de peuterspeelzalen onder de Wet op de Kinderopvang komen te vervallen
Controle kinderopvang	Inspecties in het kader van de Wet kinderopvang. Controle van en advies over kindercentra op de naleving van de wet. Verslaglegging aan de gemeente en kindercentra. Uitvoeren van nader onderzoeken en onderzoeken na melding,
Controle gastouders	Vanaf 2010 is de wet kinderopvang gewijzigd. De GGD voert de verplichte controles uit bij de gastouders thuis.
Diensten voor derden	Adviezen, controles voor seksinrichtingen, penitentiaire inrichtingen, sauna's, privéklinieken, zorginstellingen (hygiëneadvisering, audits zorgcentra, audit en begeleiding keukens) en Preventieve Gezondheidszorg Asielzoekers. Opleidingen HCP en HACCP.

Geestelijke gezondheid en crisisaanpak

5.1 Vangnet en advies	
Omschrijving	Sociaal-medische vangnetfunctie ten behoeve van zorgwekkende zorgmijders. Het realiseren van een betere zorgstructuur en vangnet voor de groep zorgwekkende zorgmijders.

Basispakket uniform

Sociaal-medische vangnetfuntie	Naar aanleiding van signalen benaderen van zorgmijders/overlastsituaties en doorleiden naar de reguliere zorg en het bieden van ondersteuning aan zorgmijders/risicogroepen door: - aannemen meldingen en signalen zorgmijders/overlastsituaties en adviseren aan melder; - afstemmingsoverleg met keten/netwerkpartners; - bieden van ondersteuning en zorgtoeleiding; - bieden van sociaal-medische hulp aan (potentiële) dak- en thuislozen en andere zorgmijders; - registratiesysteem: beheren systeem en aanbieden aan netwerk/ ketenpartners; - organisatie aanpak woningvervuiling en nazorg; - adviesfunctie naar de gemeente over toepassing van dwangmiddelen. Eén van de verpleegkundigen is in 2009 opgeleid tot nurse practioner. Een tweede verpleegkundige is in 2010 gestart met deze opleiding (afronding in 2012). Hierdoor is het mogelijk meer specialistische zorg te bieden.
Spreekuur maatschappelijk opvang	Regelmatig aanwezig zijn op plek waar de doelgroep vertoeft, mensen helpen met somatische problemen, vertrouwen krijgen en daardoor mogelijk toeleiden naar reguliere hulpverlening. In 2009 is gestart met een systematische screening van de bezoekers van de voorzieningen in de maatschappelijke opvang op een aantal gezondheidsaspecten.

Basispakket lokale accenten

Ondersteunen en/of deelname bemoei-zorgteam/hometeam	Deelname aan (boven)lokale bemoeizorgteams, hometeams of andere netwerken, waarbij de GGD sociaal-medische deskundigheid inbrengt. Dit gebeurt ofwel op structurele wijze ofwel op basis van een consult.
Sociaal-medische vangnetzorg	Sociaal-medische vangnetzorg voor de doelgroep door een nurse practitioner.

5.1 Vangnet en advies

Plustaken

Sociaal-medische vangnetfunctie / zorg	De GGD neemt deel aan bemoeizorgteam, maar voert ook de sociaal medische zorg voor maatschappelijke opvang uit. Daarnaast vindt afstemming plaats met huisartsen door sociaal verpleegkundigen en de nurse practioner.

5.2 Psychosociale hulp bij incidenten	
Omschrijving	Het verlenen van psychosociale hulp bij incidenten (PSHI) aan slachtoffers van en betrokkenen bij een ingrijpende gebeurtenis.

Basispakket uniform

Onderhouden meldroute PSHI	Advisering aan gemeenten en beheren van de Routekaart PSHI. Afstemmingsoverleg/samenwerking en afstemming tussen betrokken partners door: - ondersteuning van en deelname aan afstemmingsteams PSHI in Brabant-Noord en in Midden-Brabant; - deelname aan Stuurgroep PSHOR/PSHI (in Brabant-Noord); - formuleren ketenafspraken; - casusoverleg - onderhoud, opleiding en oefening van het systeem PSHI-digitaal.
Incidentenonder-steuning PSHI	Bij een incident waarbij het PSHI-proces wordt opgestart, levert de GGD proces- en secretariële ondersteuning.

5.3 Forensische geneeskunde	
Omschrijving	De forensische arts vervult de taak van de gemeentelijk lijkschouwer voor de gemeenten. Daarnaast geeft hij/zij medische zorg aan arrestanten en gedetineerden en vervult voor justitie taken rond waarheidsvinding (zeden-onderzoek, DNA-afname, letselbeschrijving etc.).

5.4 Geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen	
Omschrijving	De voorbereiding en organisatie van de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen in de Veiligheidsregio Brabant-Noord.

Plustaken

Uitvoering GHOR-taken Brabant-Noord

Gemeente en GGD

6.1 Gemeente en GGD	
Omschrijving	Ondersteunen van de bestuurlijke besluitvorming en informatievoorziening.

Basispakket uniform

Bestuurlijke besluitvorming	Voorbereiden van en ondersteunen bij vergaderingen van: - Algemeen Bestuur (3); - Dagelijks Bestuur (11); - ambtenarenoverleggen (9); - portefeuillehoudersoverleggen (12); - voorlichting raadscommissies gemeenten (20).
Planning en control	Opstellen van de voorjaarsnota en deze bespreken in een conferentie voor gemeenten en verwerken reacties. Ondersteuning bij het opstellen van de: - begroting en beheersbegroting; - bestuursrapportages en jaarrekening. Voorlichting bij de planning- en controlcyclus. In 2011 maakt de GGD, vanwege de bezuinigingen, geen jaarverslag per gemeente meer.
Lokale accenten basispakket	Overleg en toelichting per gemeente (28). Vertalen besluiten lokale accenten in planning- en controlcyclus.
Relatiebeheer	Klantgesprekken: 1 x per jaar; met de grote gemeenten is er vaker contact. De klantgesprekken worden voorbereid door interne klantenteams. Verslagen klantgesprek (beperkt) + afwerken afspraken.